

6. Bæredygtig produktion

Der bruges masser af vand til at producere fødevarer og tøj. I Californien dyrker man mange flere mandler end tidligere. Mindre nedbør og mandelproduktion har været medvirkende til massiv vandmangel og forbud mod at vande græsplæner. I stedet er man begyndt at sprøjtemale græsplæner, så de stadig kan se friske ud.

Man har beregnet, at der skal bruges 8 liter vand til at dyrke en enkelt mandel i Californien. I tabellen kan du se, hvad udvalgte fødevarer og tøjstykker kræver i alle produktionsled. Det er fx ikke på bryggeriet, at man bruger 300 liter vand for at fremstille en liter øl. Det meste bruges til at vande de kornprodukter, som bruges til fremstillingen.

Produkt	Brug af vand i produktionen
1 liter øl	300 liter
1 liter mælk	1.000 liter
1 hvedefranskbrød	1.600 liter
1 kg sukker	1.800 liter
1 kg ris	2.500 liter
1 bomulds T-shirt	2.700 liter
1 par jeans	11.000 liter
1 kg oksekød	15.400 liter

Beregn dit eget vandfodaftryk pr uge på Water Footprint Network.

Se kortlink.dk/n9vb. Sammenlign tallet med det gennemsnitlige vandfodaftryk for en dansker.

Langt den største del af vandet i verden bruges til produktion af fødevarer. På verdensplan kunstvandes 20% af landbrugsarealerne, men her høstes 40% af den samlede planteproduktion. Hvis der ikke kunstvandes, er

Jack laver savsmuld til briketter. Se klippet på kortlink.dk/25rn9

man afhængig af den naturlige nedbør. Hvis man kan producere flere fødevarer for mindre vand, er man godt på vej til at løse verdens vandmangel.

Det er især i tørre områder af verden, at man kunstvander. Vanding af landbrugsarealerne er dog sjældent særlig effektiv, da vandet ofte fordamper hurtigt pga. høje temperaturer. Her vil en bedre vandudnyttelse have stor betydning. Fx ved at vande om natten eller ved at drypvande frem for at sprøjte vandet rundt. Der arbejdes også intenst på at forædle planter, så de bedre kan klare sig igennem tørkeperioder. Derved er det ikke nødvendigt at kunstvande i samme omfang. Man kan også spare meget vand ved at dyrke fødevarerne, der hvor vandet er. Så behøver man slet ikke kunstvande.

Klimatilpasning

Mange familier i Nepal har ikke mad nok på grund af jordskælv og klimaforandringer. I skolerne lærer eleverne, hvordan de kan dyrke grøntsager.

I Nepal lever halvdelen af befolkningen under fattigdomsgrænsen. Derudover er Nepal hårdt ramt af klimaforandringer. Nedbøren er blevet voldsommere. Det giver over-

svømmelser og jordskred. Produktion af fødevarer er hårdt presset. Regntiden har ændret sig. Småbønder dyrker ofte forskellige slags korn, bælgfrugter, grøntsager og frugter og har i generationer indrettet deres landbrug efter, at regntiden kommer på samme tid hvert år. De oplever nu længere perioder, hvor der falder meget lidt regn afløst af voldsommere regntid. Det giver et lavere udbytte med de afgrøder, som de tidligere dyrkede. De oplever, at der nu falder for lidt regn til at vande rismarkerne.

Care Danmark har projekter i Nepal med etablering af kunstvanding og såning af afgrøder, der bedre kan klare sig i tørkeperioder.

Der plantes træer og buske på skrån timer for at binde vand og forebygge mudderskred. Fx valnød, oliven og enebær.

Andre projekter går ud på skifte til planter, der bedre kan klare sig i tørkeperioder eller drypvande helt tæt på planternes rødder så vandspild minimeres. Man graver også damme til at opsamle vand i regntiden, som kan bruges til at vande med i tørre perioder til regntiden vender tilbage.